

Històries de la vida quotidiana

Les raons que fem servir per justificar certs comportaments són, de vegades, d'allò més singular, com bé ha sabut il·lustrar en els relats *Històries amb un gat* Robert Cortell i Giner, publicats enguany en Edicions La Xara.

Històries amb un gat, escrit pel carcaixentí Robert Cortell i Giner, recull setze relats en què un gat forma part

de cadascuna de les històries, tot i que no com a protagonista. El felí només és el testimoni, més o menys actiu, dels diferents esdeveniments.

Cortell i Giner ja ha publicat peces de teatre infantil (*El cas de les esqueles*, Brosquil Edicions, 2002) i poesia (*Jocs d'ambigú*, Edicions 96, 2001; *Als volts del desconcert*, Editorial Comte d'Aure, 2003). En narrativa curta, ha publicat el recull de contes que porta per títol *La societat benestant. Quinze històries al descobert* (Edicions la Xara, 2001).

Aquest polifacètic escriptor, ha volgut amb el seu segon llibre de relats, aprofundir en les argumentacions i mecanismes que construïm els éssers humans per tal de justificar l'absurditat de molts comportaments quotidians. El comportament humà es d'allò més sorprenent com mostra l'autor en els diferents relats: en «Un dia especial», un home experimenta la sensació que aquell dia la bona sort agafaria la seua vida de la mà; en «Set vides», l'home es refia dels endevinaments d'una bruixa, mentre que en «Una finestra», uns pares abatuts per la malaltia de la seua filla ex-

HISTÒRIES AMB UN GAT
ROBERT CORTELL I GINER
COL·LECCIÓ «EL CAU NARRATIVA», 50
92 PÀGINES
EDICIONS LA XARA,
SIMAT DE VALLDIGNA, 2003

perimenten sorpresos els canvis de la xiqueta; aquella parella major que porta una vida exemplar en «Manca-

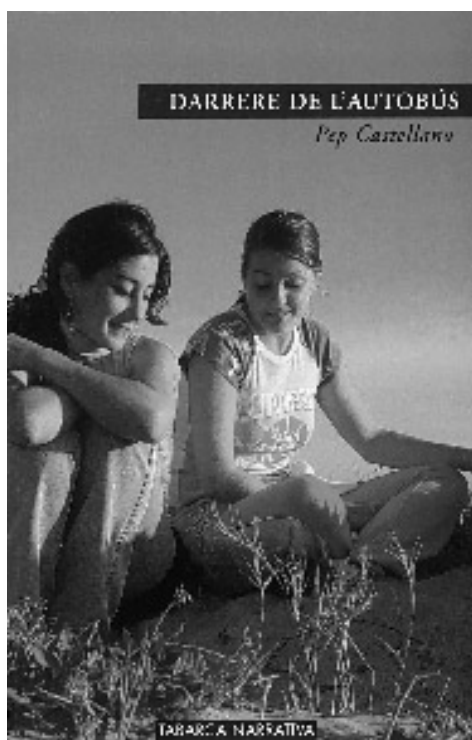
ments menors» són una petita mostra d'aquesta nòmina de personatges que Cortell i Giner ha modelat amb un llenguatge ric i àgil.

Els gats són el espectadors de les més diverses situacions, també hi participen, però sobretot són l'objecte on es projecten els desitjos més diversos i l'espill on els personatges retroben la seua imatge: aquell personatge que es reconeix mirant-se en els ulls del seu felí, o l'altre preocupat per ser una persona original, que rebutja la uniformitat i que acaba transfigurant el seu comportament a causa del fortuït comportament d'un gat. El gat és també metàfora de la solitud, la malaltia o l'amistat. La lectura d'*Històries amb un gat* es fa jocosa i lleugera, cosa que no significa que li falte profunditat. L'autor ha tingut la capacitat d'analitzar amb agudesia la gran diversitat de situacions i comportaments que podrien donar-se en qualsevol situació de la vida quotidiana i condueix els relats fins a situacions inesperades.

Nieves Avilés

Darrere de l'autobús pot passar qualsevol cosa

Una diversitat de personatges joves –des d'una *pija* a un *hippie* passant per una interna en un centre de menors– es troben en un campament d'estiu vora mar: El que es preveia com una simple quinzena multiaventura acabarà esdevenint una aventura detectivesca.

DARRERE DE L'AUTOBÚS

PEP CASTELLANO

COL·LECCIÓ «TABARCA NARRATIVA», 30

150 PÀGINES

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2003

El prolífic escriptor castellanenc de narrativa infantil i juvenil Pep Castellano fa coincidir, a *Darrere de l'autobús*, personatges de procedència i interessos ben diversos en un campament d'estiu. Així, la *pija* de ciutat i protagonista, la Marta, coneix la Joana, interna en un centre de menors, i el Xavier, el monitor *hippie* antiglobalització i ecologista que es fa càrrec del campament. D'aquesta manera, Marta ampliarà la seua visió del món i entrarà en contacte amb problemàtiques socials de les quals sempre se n'havia mantingut al marge. Gràcies a l'empenta de Joana i Xavier, la Marta viurà una aventura estival que no té res a veure amb la típica acampada d'excursions i jocs inofensius. Com en moltes altres novel·les juvenils, la trama purament literària es barreja amb la voluntat de transmetre una sèrie de valors entre el jovent en formació. Així, el rerefons ideològic, per dir-ho d'alguna manera, que apareix expressament en aquesta novel·la és l'ecologia. O com a mínim és el ressort que va destacant una operació fosca que s'està desenvolupant alhora en la mateixa platja on s'allotgen els protagonistes. Hi ha d'altres d'aquests valors presents a la novel·la: la lluita per un món millor, la solidaritat, la comprensió, el rebuig de les drogues i de l'alcohol, etc. D'al-

tra banda, la intensa relació de la Marta amb una xica com la Joana, procedent del món de la marginació i les drogodependències, és un dels altres eixos de valors més treballats en la novel·la i un intent d'apropar el lector a aquest sector de la joventut castigat per un entorn hostil i amb pocs mitjans per reeixir socialment.

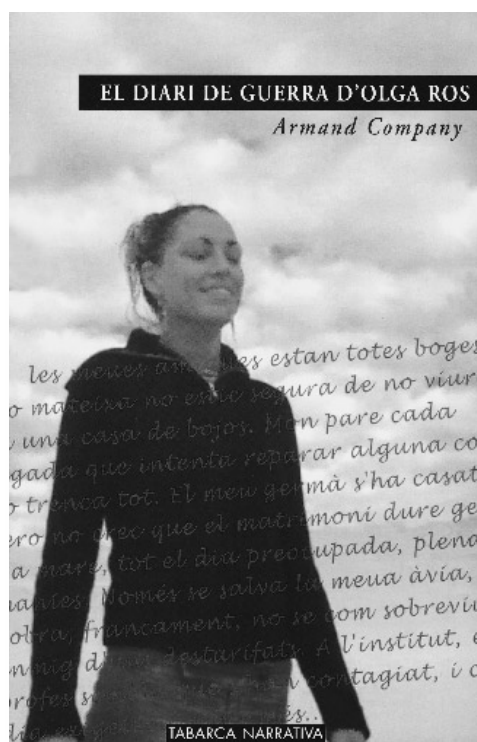
Un aspecte que crida l'atenció és l'aparició d'un element aliè en una novel·la típicament detectivesca entre indicis, pistes, deduccions o empremtes digitals. És un element fantàstic, simbòlic i provinent del més enllà i està representat per un mussol que guiarà la Marta en la resolució final de la investigació a què es veuen abocats aquesta colla de nous amics.

Tot i que de vegades presenta alguna situació forçada (com que la cuinera del campament haja fet cursos per prendre empremtes dactilars i ajude les joves detectives) la trama no se'n ressent gaire i el resultat és una novel·la ben escrita, sense massa pretensions, i entretinguda.

Marc Candela

Sobre l'adolescència i altres malalties

El diari de guerra d'Olga Ros és un més de tants llibres escrits pensant només en els possibles lectors: joves de catorze a setze anys amb una cultura literària pobra i escarransida que els bastarà, i de sobres, per seguir sense dificultats una trama que no complica la vida del lector ni de l'autor.

EL DIARI DE GUERRA D'OLGA ROS

ARMAND COMPANYY

PREMI CIUTAT DE TORRENT 2002

COL·LECCIÓ «TABARCA NARRATIVA», 25

115 PÀGINES

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2002

Comentar un llibre com aquest, destinat a un públic lector adolescent i ple de tòpics, és fàcil i complicat alhora. En principi no t'has d'escarrassar gaire a l'hora d'establir les regles de funcionament del llibre, ni la temàtica, perquè són ben senzilles. Ara bé, una vegada dit que es tracta d'una típica novel·leta d'aquestes que ara s'estila tant posar com a lectura obligatòria als estudiants d'ESO, no pots evitar tenir la sensació que qualsevol altra cosa que afegesques serà del tot sobrera. Potser el més encertat seria posar punt i final i donar per acabada la ressenya, però l'obligació laboral i la idea quimèrica i absurda que una bona crítica farà que determinades editorials deixen de posar un èmfasi tan especial a publicar llibres que tracten els joves lectors com si foren retardats mentals m'empeny a continuar amb un punt i a part.

El diari de guerra d'Olga Ros és, sense ser-ne una còpia fidel, un diari fragmentat a l'estil del mític *Diari d'un jove maniàtic* o de la seua seqüela femenina *Diari d'una jove maniàtica*. El dia que fa tretze anys, Olga Ros rep dels seus pares un regal que, en principi, no li fa cap gràcia: un diari. Aquest grapat de fulls en blanc que esperen amb ànsia que algú els òmpliga amb el relat de les seues vivències més rellevants; amb confessions inconfessables, d'aquelles que ni el millor dels nostres amics o amigues són dignes d'escoltar; i amb mil i una experiències, es convertirà, qui ho havia de dir, en l'amic més íntim de la protagonista, on deixa constància del seu itinerari vital, del camí cap a la maduresa, que significa abandonar els tics infantiloides de l'adolescència per convertir-se en una persona adulta. I quines són les vivències, confessions i experiències que omplen de vida el diari de l'Olga? Doncs –oh, sorpresa!– els tòpics de sempre: la guerra generacional entre pares i filla, la batalla fraticida entre gemà i germana, la confrontació bèl·lica diària en què s'ha convertit estudiar en un institut, les primeres eixides nocturnes, les amigues, els nòvios, la vida d'estudiant universitària a la ciutat de València... Encara ara no sé per quina estranya raó gairebé tota la literatu-

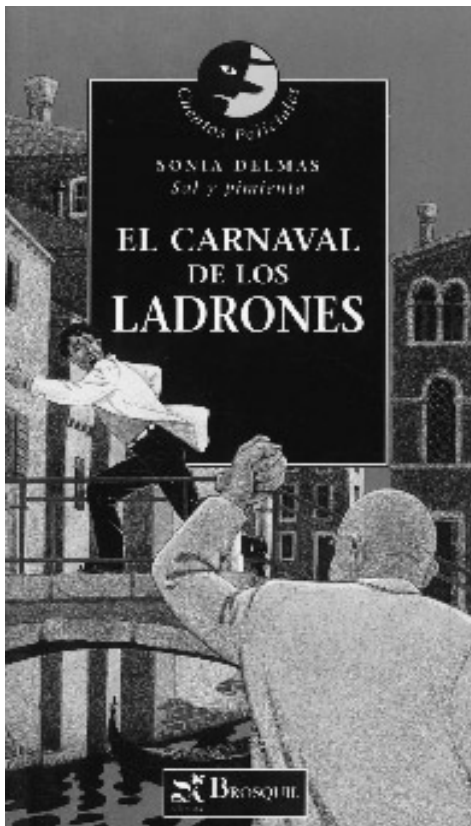
ra que convenim a etiquetar com a literatura juvenil ha d'estar protagonitzada per joves que tenen més o menys la mateixa edat que el possible lector potencial i ha de ser una mena de reflex mític de la seua vida. Corre la brama que convé que el lector se senta protagonista de la història novel·lada. Pel que sembla es tracta d'un efecte literari «brutal» que és més fàcil d'aconseguir si tots dos, protagonista i lector, són com una calcomania. El problema és que aquest efecte tan buscat i reiteratiu no deixa lloc a la imaginació, perquè el món literari juvenil es converteix en una caricatura del món real adolescent. I potser per aquesta raó els videojocs, on els infants i joves tenen l'oportunitat de convertir-se momentàniament en qualsevol cosa, guanyen la partida als llibres que s'entesten a mostrar-los el que ja saben que són.

Sergi Verger

Fabricants de màscares

Brosquil enceta una col·lecció de narrativa policíaca per a joves que, al marge de presentar un format molt més acurat que d'habitud, sobta per les grans diferències entre aquests dos primers títols, protagonitzats pel mateix trio de personatges.

EL CARNAVAL DE LOS LADRONES

SONIA DELMAS

TRADUCCIÓ DE LUIS G. DE FELIPE VILA

COL·LECCIÓ «CUENTOS POLICIALES», 1

112 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2003

EL CASTILLO DE LOS CUATRO VIENTOS

LILAS NORD

TRADUCCIÓ DE LUIS G. DE FELIPE VILA

COL·LECCIÓ «CUENTOS POLICIALES», 2

112 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS, VALÈNCIA, 2003

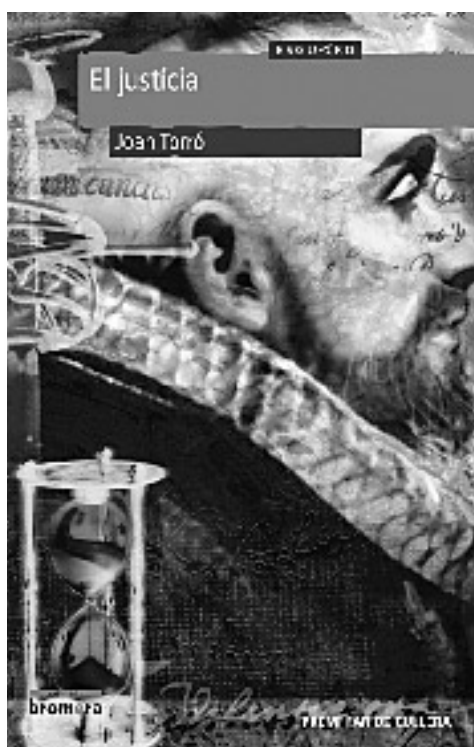
És fàcil trobar narrativa de misteri adreçada als lectors juvenils, però no ho és tant trobar-ne bons exemples. L'extensió reduïda d'aquests llibres, tot un repete si tenim en compte que s'hi pretén desenvolupar una trama d'aquest tipus, els fa sobretot propers a la *nouvelle* o relat, equidistants de novel·les i contes. Alguns aprofitarien uns límits així per encabir-hi qualsevol cosa, però sortosament no és el cas. Amb uns protagonistes que ja se'ns anuncien a les solapes com si foren personatges del *Cluedo* —el cuiner jubilat Georges, la seua germana Victoria i Laszlo, un majordom expert en judo—, il·lustrats amb la mateixa cura amb què ha estat efectuat el disseny de la col·lecció —que sens dubte plaurà a aquells que, com diu algú, «estimen els llibres com a objectes»—, ni un títol ni l'altre deceben. Ara bé: seria del tot injust amb *El castillo* tractar-lo en termes d'igualtat amb *El carnaval*. Malgrat l'abundància de fils argumentals i d'enigmes que els és comuna, l'execució resulta molt més discutible, simplista i *kitsch* en *El carnaval*: la reflexió sobre la falsificació d'obres d'art fa que hi pese massa el personatge d'Alexandre Stora, i ni els protagonistes ni la resolució dels enigmes se'ns presenten de manera satisfactòria (un roboratori de joies, per exemple, es desco-

breix simplement perquè una de les responsables en llua una en públic). *El castillo*, per contra, esdevé un model perfecte de relat de misteri, on els personatges s'introdueixen des del començament de manera impagable —es fan molt més pròxims en el pròleg d'aquest llibre que en tot l'anterior sencer— i els enigmes i les resolucions s'encadenen al llarg d'una trama convincent que remet a Calvino, a l'esgrima o a endevinalles seculars amb la mateixa facilitat. A diferència també d'*El carnaval* —on veiem constants notes amb al·lusions a altres obres—, les referències d'*El castillo* són petites complicitats amb el lector que no entorpeixen la lectura —els noms a penes esmentats de dos gats, «Comodín» i «Nemo», remetent a aventures que encara no hem vist—. *El carnaval*, més simple però pitjor narrat, s'oposa també en això a *El castillo*, que té la virtut dels grans clàssics d'aquesta tradició: contar de la manera més clara possible un entramat complex, resoldre'l com qui no vol la cosa... i a més ser un bon llibre per altres raons que no hi tenen res a veure, com ara la magnífica seqüència protagonitzada per Georges i per una morta que ho clou tot parlant d'una memòria que sempre ha estat present.

Felip Tobar

Història ficció

El justícia és una novel·la històrica juvenil que ens mostra com era la vida quotidiana del segle XVI a través de la mirada incrèdula de Jaume, un professor aficionat a la història que descobreix accidentalment la possibilitat de viatjar a través del temps.

EL JUSTÍCIA

JOAN TORRÓ

PREMI DE NOVEL·LA HISTÒRICA JUVENIL
FAR DE CULLERA 2003

COL·LECCIÓ «ESGUARD», 8

240 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2003

Les novel·les històriques prenen com a matèria primera fets històrics, contrastats documentalment, i tracten per tots els mitjans de defugir qualsevol rastre d'inversemblança per tal de recobrir el relat d'una pàtina de veracitat. En aquest subgènere novel·lístic són habituals les referències a fets i a personatges històrics coneguts, que formen part del nostre bagatge cultural. Fins i tot hi ha autors, com fa el mateix Joan Torró, que fan l'esforç d'adaptar la llengua dels personatges de la ficció literària a les formes lingüístiques suposadament genuïnes de l'època pretèrita en qüestió. Tot plegat només són estratagemes, il·lusions que tenen la finalitat última de reforçar la sensació de fidelitat històrica, d'aquesta manera al lector se li fa més passador l'engany i és capaç d'acceptar-lo sense tantes reserves perquè aquestes estratègies literàries l'ajuden a superar l'aprehensió primera de capbussar-se en una histò-

ria ambientada en un temps llunyà, sobre el qual, segurament, en té un coneixement més aviat magre. L'habilitat a l'hora d'aplicar tot el ventall d'estratagemes i de tècniques narratives que es tenen a l'abast per tal d'aconseguir aquest vernís de versemblança és, en molts casos, una mostra diàfana de qualitat literària en les novel·les històriques. El bon escriptor de novel·la històrica ha de fer dubtar al lector pel que fa a l'autenticitat dels fets que narra. La seua destresa consisteix a fer-nos oblidar que el relat que llegim només és una interpretació lliure, personal i subjectiva d'uns fets històrics que, en molts casos, ni tan sols ha viscut. Si tot va bé, l'autor posarà tots els mitjans possibles per treure del cap del lector allò que tothom sap: que la literatura és ficció, i que la literatura històrica, per tant, només és història ficció. I és en aquest aspecte clau que l'autor d'*El justícia*, Joan Torró, falla des de bon començament. Ja des del principi he tingut la sensació que m'enganyaven i d'estar llegint un disbarat de novel·la molt en la línia d'aquella mena de pel·lícules en les quals els protagonistes, fills tots de la postmodernitat del segle XX, aterren en una època remota, l'edat mitjana per exemple, gràcies a arts màgiques difícils d'explicar i a l'escassa inventiva i

imaginació del guionista de torn. En *El justícia*, el protagonista viatja en el temps a través d'un alcavor i es planta en ple segle XVI per viure *in situ* un dels processos judicials que havia trobat dies enrere documentat a l'arxiu del seu poble, Ontinyent. Amb llibres com aquest ningú em negarà que la literatura pot arribar a convertir-se en una alternativa atractiva per aquells joves que, de manera irresponsable, busquen sensacions i experiències noves a través de les drogues. Per viatges i al·lucinacions, les propostes literàries d'alguns escriptors.

Sergi Verger

Llibres il·lustrats i captivadors

Els quatre àlbums il·lustrats que aquí presentem són l'esforç de dues editorials valencianes, Brosquil Edicions i Editorial Diàlogo, per oferir als lectors debutants un producte digne i sorprenent. Són històries senzilles, alhora que tendres, acompanyades, a més, d'unes pinzellades ben artístiques.

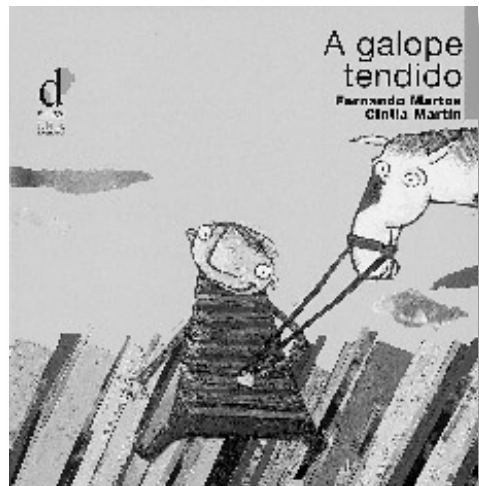
GAT MOIX / GATO, GATO

CLAUDIA LEGNAZZI

COL·LECCIÓ «LLIBRES MOLT IL·LUSTRATS», 3

32 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS / EDITORIAL DIÀLOGO, VALÈNCIA, 2003

A TOT GALOP! A GALOPE TENDIDO

FERNANDO MARTOS

IL·LUSTRACIONS DE CINTIA MARTÍN

COL·LECCIÓ «LLIBRES MOLT IL·LUSTRATS», 4

32 PÀGINES

BROSQUIL EDICIONS / EDITORIAL DIÀLOGO, VALÈNCIA, 2003

Gat Moix i A tot galop (*Gato, gato i A galope tendido*, versió en castellà) són dues històries plenes de fantasia que transcorren sobre dimensions irrealment. En la primera, els pobles són menuts i el gat es torna gran i gran. Un gat que navega, vola, fa submarinisme, es converteix en casa i fins i tot en paraigües perquè li agrada jugar i jugar. I d'això es tracta, de llegir i de jugar.

Pensats per als lectors i lectores que debuten, quan tot just comencen a unir frases, aquests «llibres molt il·lustrats», com resa la coberta, tenen un format gran i una tapa duríssima per resistir els sotrats dels infants, però a més, són dos àlbums de tacte suau, que inciten els menuts a somniar llegint.

En el cas de Claudia Legnazzi –autora del text i de les il·lustracions de *Gat Moix*– diuen que va començar a dibuixar i a inventar històries en les parets de sa casa, quan sa mare no la veia, o en els vidres de la cuina entelats. Des de fa anys, les duu al paper i aquest gat, disposat a viatjar on i com siga per protegir la xiqueta que el cuida, n'és una. Amb ella, a més, Legnazzi va rebre la menció especial del jurat del Primer Certamen Internacional d'Àlbum Infantil Il·lustrat a Alacant en 2001.

Gat Moix és una història d'amistat i de companyonia entre una nena i el seu gat, amb qui pot comptar en qualsevol situació, fins i tot quan es fa fosc,

com ella ens conta: «sempre, quan arriba la nit... El meu gat amb una boca molt gran, es menja totes les pors».

Però espereu, perquè si el gat no s'estava mai quiet i anava sense fre d'un lloc a un altre, el cavall imaginari d'*A tot galop* no és per a menys. L'explosió de color no s'ha acabat. Amb tamanyes i perfils divertits –en ocasions sembla que les figures traspassen la superfície del paper, per la força cromàtica i la perspectiva arriscada que hi prenen– un xiquet vitalista cavalca cada dia en cavalls imaginaris, entre formes i expressions plenes de moviment. Són les de Cintia, que dispara pinzells carregats de colors i les de Fernando, que es passa la vida entre contes i que ha creat ara la història d'un nen que no necessita cavalls per cavalcar, sinó que galopa sobre una granera o un cavallet de cartró... Tot li val, i us diu convençut: «Encara que no cavalque mai sobre cavalls, vaig a galop, us ho assegure, cada dia».

Els autors d'aquest conte han arribat a una harmonia poc habitual entre la intenció del text i la del traç, el qual, ajudat per la força d'uns colors plans i intensos, però texturats, siguen verds, roigs, grocs o púrpures, ens ajuda a penetrar en les imatges, dibuixades amb un component oníric molt seductor i que acompanyen els personatges en situacions de la vida quotidiana.

Lourdes Toledo

La clau de l'entreteniment

La clau dels templers és la setzena remesa o etapa d'un itinerari literari que s'emmarca dins d'una col·lecció que ens proposa recórrer de punta a punta les comarques valencianes de la mà dels nostres escriptors i escriptores.

LA CLAU DELS TEMPLERS

PEP CASTELLANO

IL·LUSTRACIONS DE ROBERT AMORAGA

COL·LECCIÓ «A COLP DE PEDAL», 16

110 PÀGINES

PRODIDACTA ABRIL EDICIONS, ALAQUÀS, 2003

«A colp de pedal» és una col·lecció de novel·la dirigida a un públic infantil i juvenil, però també és el nom que rep la colla formada pels personatges protagonistes de les novel·les que la integren. Berta, Martí, Jamal, Puig, Blanca i Ulisses són sis amics del barri de Russafa, un dels barris més emblemàtics de la ciutat de València, que tenen en comú la seua afició per la natura i per la bicicleta. I és precisament a cavall de les seues respectives bicicletes, «a colp de pedal», que inicien un recorregut per les comarques valencianes. Les aventures més diverses i la descoberta d'un paisatge que només coneixen pels manuals de classe o pels llibres de la biblioteca marcarà aquest itinerari que ja compta amb setze etapes, setze comarques, setze novel·les i setze escriptors.

La clau dels templers és, com ja he dit, la setzena aventura d'aquesta colla de capitalins intrèpids i infatigables, sempre disposats a descobrir i, de retop, fer-nos descobrir, racons del nostre país que, malauradament, desconexem tot i que ens són propers. En aquesta ocasió visitaran la comarca de l'Alt Maestrat de la mà de Pep Castellano, un escriptor poc conegut –almenys per a mi– especialitzat en literatura infantil i juvenil i nascut a Albocàsser. El que en principi havien de ser unes vacances de visita turística acaben

convertint-se en una aventura plena de sobresalts i de sorpreses. I l'Alt Maestrat, aquesta tranquil·la comarca castellanenca que tot just començaven a conèixer, esdevé un escenari màgic per on desfilen des de fantasmes, castells, laberints i cavallers de l'orde del Temple. Com veiem, *La clau dels templers*, és una història per a joves com tantes altres i, si parlem clar i prescindim dels tòpics i eufemismes dels crítics literaris benevolents, només la podem qualificar com una novel·leta per passar una estona entretinguda. És evident que, als dos dies d'haver-la llegida, no en quedarà cap rastre en la memòria del lector. Ni el títol, ni l'autor, ni els personatges, i molt menys de l'argument. Tampoc no arribarà mai a formar part destacada, ni tan sols residual, de la història de la nostra literatura. Això que diem, però, no hauria de ser entès com un retret, perquè aquesta no era, precisament, la intenció que buscava l'autor quan va escriure la novel·la. Pep Castellano buscava entretenir. Ni l'autor, ni la col·lecció, ni l'editorial, per tant, enganyen ningú. No ens vénen un clàssic, i es pot ben dir que no ho és, ni de bon tros. Si alguna cosa ens prometen és entreteniment, i punt. I, com ha de ser, o com hauria de ser, això és el que rebem: entreteniment. I punt.

Sergi Verger

La complexitat de la (in)comunicació

Què passaria si de sobte perdem la capacitat de comunicar-nos oralment i per escrit? Com ens podríem fer entendre amb la resta de la humanitat? Seríem rebutjats? I si en comptes de parlar emetem uns estranys sons incomprensibles per a la resta de la gent?

LA SÍNDROME DELS ESTRANYS SONS

JORDI SOLÉ I CAMARDONS

COL·LECCIÓ «EL GRILL», 62

203 PÀGINES

EDITORIAL TRES I QUATRE, VALÈNCIA, 2003

El sociolingüista Jordi Solé i Camardons ens repta a fer front a aquest problema comunicatiu en la seua darrera novel·la juvenil. De fet, ja ha publicat dos llibres per a joves amb el tema de la comunicació com a *leiv motiv: Les paraules del futur* (assaig) i *Els silencis d'Eslet* (novel·la). Solé i Camardons es mou, doncs, entre la sociolingüística i la ciència ficció en un intent de fer reflexionar el jovent sobre la importància del llenguatge verbal (oral i escrit) en la nostra vida quotidiana, però també a l'hora de construir la nostra visió del món a través de la llengua particular que fem servir. Per això, l'acció de *La Síndrome dels Estranys Sons* transcorre als territoris de parla catalana i és farcida de clucades d'ull a un lector atent sobre la realitat sociolingüística catalana, malgrat situar-se temporalment en un futur no molt llunyà.

La realitat «polièdrica» que defineix l'autor al llibre dona compte de les complexes xarxes culturals, comunicatives, emocionals, polítiques, etc. que formen part de la nostra quotidianitat pel fet de viure en societat. Així, el text és farcit de referències literàries (a banda de les cites a l'inici de cada capítol); de referències més o menys disfressades però fàcilment identificables a personatges del món de la política, de la literatura, de la música, del cinema i, fins i tot, de

la sociolingüística catalana actual, de publicacions periòdiques o de partits i organitzacions polítiques dels nostres dies. I, òbviament, les reflexions al fet comunicatiu, que esquitxen cada pàgina del llibre.

L'excusa dramàtica que ha cercat l'autor per a inserir tot aquest còctel «polièdric» consisteix en el desconcert que provoca una «síndrome» que afecta determinades persones i que els impedeix comunicar-se oralment i per escrit com no siga a través d'uns sons indesxifrables per a la resta de la humanitat. L'Arnau intentarà ajudar la Noa, la seua professora a la facultat, afectada per la síndrome, i començarà un periple a la recerca d'una resposta que ni la ciència mèdica, ni la social, ni les «ciències» ocultes, esotèriques i d'altres tipus no poden proporcionar.

La recerca no es limita, tanmateix, a la solució d'un problema comunicatiu, sinó que també condueix a la recerca d'una nova manera de viure, de conviure i d'entendre les relacions personals, la qual cosa generarà tensions entre el grup d'afectats per la síndrome que l'Arnau i la Noa han ajuntat per saber més coses del que els està passant i fer front també a la incomprensió social que genera la seua «malaltia».

Marc Candela

Unes lliçons de vol per a la maduresa

«No se si t'he dit...» diu la protagonista d'aquesta història. I així comença a posar ordre als seus records quan s'adreça a la seua filla, per contar-li qui és la seua mare i quines són les seues arrels. Un regal de memòria i unes lliçons de vol per què enfronte la maduresa amb més coratge.

LES ALES DE LA MEMÒRIA

LLIRIS PICÓ I CARBONELL

VI PREMI OCTUBRE DE NARRATIVA,
SANT VICENT DEL RASPEIG 1998

COL·LECCIÓ «AUTORS D'ARA», 13

144 PÀGINES

EDITORIAL MARFIL, ALCOI, 2003

Potser Liris Picó guardava el record d'una infantesa dura i sense manual d'instruccions, un esdevenir de fets i sensacions que tot just estarien ara experimentant els seus fills sense saber ben bé d'on venen i perquè. Tal vegada si algú li hagués explicat que a ella també, que... A certes edats la por a la mort, a la vida i a la maduresa, els afectes que venen i que se'n van, el sexe, les imposicions, les transgressions, els odis, els amors i els desitjos, esclaten sense previ avís. Per això, amb una narrativa franca i un estil directe, la narradora de *Les ales de la memòria* fa repàs i s'adreça a la seua filla, per contar-li quins són els seus orígens, confessar-li les seues vivències, contradiccions i fer-li saber que ella, en perdre la innocència, també hi va tenir por d'enfrontar-se al món. A ella també li va passar tot això.

La novel·la, sembrada de reflexions i de confidències, és una mena de diari

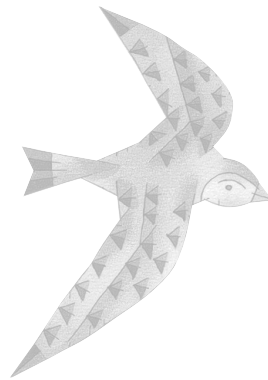

íntim, un relat en primera persona que recorda el registre oral i acaricia l'epistolar. Al llarg de la història, la protagonista i relatora tracta de recuperar per a la seua descendent els records de vegades fidels i, d'altres, empressonats per les traïcions que imposa la distància temporal. Refà així en l'imaginari el viatge pel llarg camí ja recorregut fins arribar a l'experiència de la maternitat. Des d'una primera infantesa a Ibi, el poble familiar i ple d'afectes del qual no hauria volgut eixir, tot passant per un canvi de vida sobtat, abans de l'inici de l'adolescència. El trasllat familiar a un poble menut de Castella, l'allunyarà de les primeres arrels, però trobarà un nou entorn, on la innocència, els jocs de carrer i els desitjos infantils van quedant-se pel camí. És l'hora d'altres desitjos, de les escoltetes, de les novel·les d'amor, de descobrir els efectes de les primeres carícies, l'enamoramament i les primeres decepcions. En ple esclafit de sensacions i inquietuds tornarà al sud del País Valencià per encetar el camí a una maduresa que recorda viscuda a cops de desengany.

En aquest viatge el lector disposa d'un observatori privilegiat que permet mirar pels ulls d'una xiqueta desperta, nascuda a les primeries de la transició política espanyola, que busca respostes,

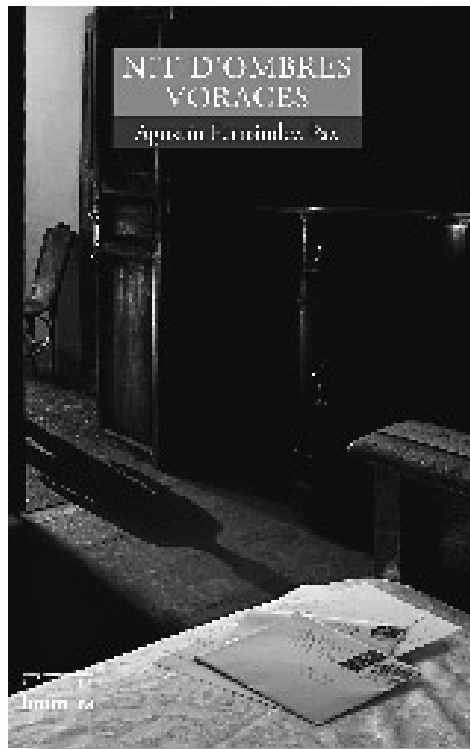
experimenta i troba perquè. El relat de la trajectòria personal, guarda també espai per al record de costums perduts, tradicions pròpies i alienes i dites populars. En definitiva, per a la protagonista es tracta de la recuperació dels elements que han conformat els fonaments de la dona que ara és. Aquesta és la tercera novel·la de Lliris Picó, en una curta però sempre premiada trajectòria literària. Amb *Les ales de la memòria*, va rebre el VI Premi Octubre de Narrativa, Sant Vicent del Raspeig.

Ana Gimeno

Indigestió de sensibleria

La història d'una jove que descobreix el diari de presó i altres escrits del seu oncle republicà es converteix en un exemple més del subgènere conegut com «literatura juvenil» destinat a les aules de batxillerat i que no arriba al mínim rigor literari exigible.

NIT D'OMBRES VORACES

AGUSTÍN FERNÁNDEZ PAZ

TRADUCCIÓ DE JOSEP FRANCO MARTÍNEZ

COL·LECCIÓ «ESPURNA», 65

156 PÀGINES

EDICIONS BROMERA, ALZIRA, 2003

El títol confon. No estem davant d'una història de misteri. Millor!, diran alguns. S'equivocarien. Hauria preferit un relat clàssic de por, amb el seu fantasma bo o dolent però fantasma, la seua intriga i el seu desenllaç versemblant que aquesta novel·la... gairebé inqualificable. Massa elements barrejats, com un plat condimentat en excés on fora difícil reconèixer si és peix o carn. Una salsa embafofa ho recobreix tot, es carrega tot. També les bones intencions. El llibre conta un estiu «clau» en la vida de Sara, una jove de setze anys que descobreix unes cartes amagades i un diari del seu oncle: ell i la seua companya sentimental eren mestres durant la República, intel·lectuals esquerrans i nacionalistes que visqueren la Guerra Civil i patiren les repressions franquistes de la postguerra: ella s'exilià a l'Argentina; ell fou empresonat i després visqué retirat de la pedagogia i fadrí a casa de la seua mare, àvia de la xiqueta. Aquest plantejament pot semblar «interessant» i per això un text similar –però recarregat amb adjectius com «inoblidable», «emocionant», etc.– serveix d'esquer a la contraportada. No hi piquen. El resultat és tot un altre. Personatges inversemblants, plans, sense profunditat: la protagonista raona i parla com un adult, però com un adult de

llibre, sense dubtes, contradiccions ni pors. El pare, la mare, les amigues del poble són també sempre raonables, comprensives, tolerants... fins i tot l'oncle Ramon és –com la resta– quasi pur: està a la presó i viu en unes condicions molt dures, però al seu diari mai no insulta ni maldiu ningú.

Hi ha més. El recurs gratuït a l'extraordinari: la xica troba els papers motivada per una presència estranya i invisible que sent a l'habitació; no calia, l'ordinari (la roba, els llibres de l'oncle) podia haver-li suscitat la mateixa curiositat. O les cartes d'amor dels avantpassats, tan ensucrades... I el fet que la jove aparega com «predestinada» a trobar els escrits i descobrir els secrets de l'oncle. Amb aquests ingredients, el lector s'indigesta de sensibleria i d'inversemblança.

Però el més greu no és que algú escriga un text com aquest ni tan sols que una editorial estiga disposada a publicar-li'l. El més greu és que ha rebut dues! subvencions públiques per ser traduït: una de la Conselleria de Cultura, Comunicació Social i Turisme de la Xunta de Galícia i una altra de la Conselleria de Cultura i Educació de la Generalitat Valenciana.

Arantxa Bea

Ajudar la lluna, un treball d'equip

La lluna plora roja de pena i un grup de xiquetes i xiquets posaran en funcionament tots els seus recursos per consolar-la. A partir d'aquesta anècdota argumental, l'editorial Denes ha publicat un conte per a majors de 6 anys amb una interessant proposta didàctica.

¿PER QUÈ PLORA LA LLUNA?

GEMMA ORTELLS

IL·LUSTRACIONS D'ISABEL MUT

COL·LECCIÓ «CONTES DE TOTS», 12

32 PÀGINES

EDITORIAL DENES, PAIPORTA, 2003

Per què plora la lluna? Perquè ha perdut el calendari i no sap quan ha de créixer o minvar, ni quan ha d'eixir o amagar-se: «El sol em reny quan ix al matí i encara em troba ací. Les estrelles també em marmolen quan eixen a la nit i jo encara no he aparegut». Malauradament d'aquesta situació fantàstica se'n pot deduir una perspectiva que supedita la natura i els seus cicles a les organitzacions humanes del temps. En qualsevol cas, el desenvolupament i la conclusió del conte aconseguen mantenir l'interès. La faula recrea un món rural pròxim que protagonitzen elements naturals com la lluna, els coloms o el riu i les seues pedres i reivindica també valors imprescindibles com la solidaritat i la cooperació.

Un grup de petits estan preocupats per les llàgrimes de la lluna i Pere, el guerxo, té la idea de comunicar-se amb ella mitjançant un colom missatger. Gràcies a l'ocell, els minyons reben un escrit de l'astre que els explica el seu problema. Marià, el criador de coloms, es porta el pardal a descansar: «¡He dit que ja s'ha acabat! El colom està cansat i ja no són hores d'anar voleiant per ací. Cal que dorma». Els nens i les nenes hauran de buscar una nova forma d'enviar a la lluna el calendari que necessita. Troben la solució treballant en equip: escriuen

amb les pedres blanques grosses del riu un calendari gegant que puga veure la lluna: «Uns carregaven pedres, uns altres les amuntegaven en llocs estratègics i d'altres les col·locaven formant números i paraules».

L'edició és molt respectuosa amb les necessitats i les preferències dels més menuts. Les grafies que imiten l'escriptura manual resulten molt clares per als infants que estan aprenent a escriure. Les il·lustracions són grans i expressives, ocupen la major part de l'espai de les pàgines i es refereixen clarament al text, de manera que la canalla pot utilitzar-les per seguir la història. Les aquarel·les d'Isabel Mut llueixen colors molt suggerents, els dibuixos dels astres són particularment atractius.

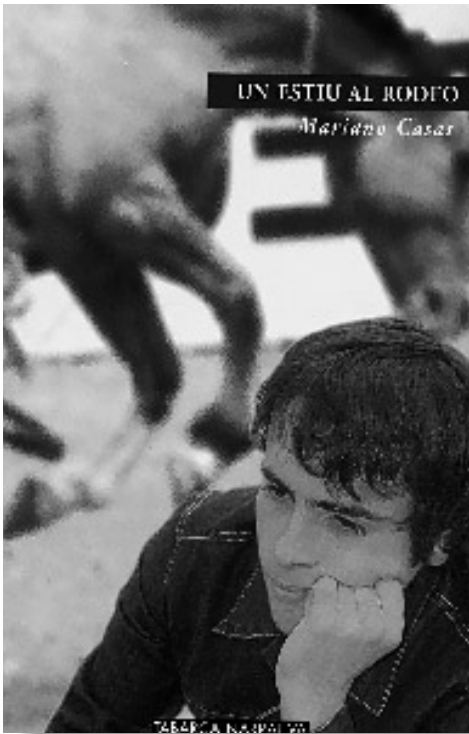
El llibre inclou un vocabulari exhaustiu i una proposta didàctica sobre el sistema solar i el calendari. Els infants poden aprofitar els exercicis que tracten les fases lunars, el nom dels planetes i l'etimologia dels dies de la setmana.

El més valorable de la història és la visió positiva que dona del quefer col·lectiu com a forma de viure les relacions entre les persones.

Imma Gandia

El rodeo des de dins

Un adolescent travessa, amb la seua mare, la ruta dels *rodeos* a l'estat nordamericà d'Utah. El diari de viatge del jove serveix per introduir el lector en uns paratges que molts pocs coneixem de prop: l'Amèrica profunda, els *cowboys* o la música *country*.

UN ESTIU AL RODEO

MARIANO CASAS

COL·LECCIÓ «TABARCA NARRATIVA», 31

91 PÀGINES

TABARCA LLIBRES, VALÈNCIA, 2003

Un estiu al rodeo és el diari personal del jove protagonista del nou llibre de Mariano Casas (València, 1963). Amb aquesta nova novel·la, Casas torna al món de la literatura juvenil per relatar la història d'un adolescent que viu a un poble petit i tranquil de l'Estat d'Iowa, Beaulieu. El jove es troba amb la possibilitat de viure una aventura d'estiu quan sa mare li escriu convidant-lo a seguir-la en la ruta pels pobles del *rodeo* a l'estat d'Utah. En el seu viatge, el jove coneixerà personatges que l'aproparan a un món desconegut i nòmada i es retrobarà amb una mare de qui no rep notícies massa sovint. El protagonista del llibre viu amb els seus avis materns a Beaulieu i amb la invitació de sa mare troba l'excusa perfecta per abandonar la pau d'un poble que, quan arriba l'estiu, és, tot i encara, més tranquil. Així, de la mà del jove que escriu el seu propi diari, Mariano Casas ens ofereix el relat de l'aventura i de la novetat que suposa per

als ulls d'un jove conèixer noves terres i nova gent. Sens dubte, *Un estiu al rodeo* és un dibuix del paisatge de l'Amèrica profunda un tant desconeguda per a molts, però alhora, universal i tòpica. La realitat nordamericana que ens mostra la novel·la rebutja visions simplificadores i ens ofereix un mosaic interessant i, en moltes ocasions sorprenent, sobre un tipus de vida i uns personatges les històries dels quals són enfilades per la veu d'un narrador que participa de la intensitat de les noves experiències. *Un estiu al rodeo* és també el relat de les relacions del protagonista amb la seua mare, de la vida nòmada i un tant excèntrica dels personatges que viuen en l'ambient dels *cowboys* nordamericans –que de vegades ens recorda a la vida dels artistes de circ– i dels vincles que existeixen entre persones que comparteixen una vida itinerant. La música *country*, melodia inevitable d'aquesta part dels Estats Units d'Amèrica, es converteix també en fil de l'acció, com si d'una banda sonora es tractés. Johnny Cash, Johnny Denver, Dolly Parton o Linda Ronstadt són les veus musicals que omplien les pàgines del diari on el jove escriu les històries que cada dia escolta de la veu de sa mare i dels seus companys de viatge. El protagonista de la nostra història torna al seu poble quan rep un telegrama

que li avisa de l'atac al cor que ha patit el seu avi. Sa mare decideix no acompanyar-lo. I tot i que ell li ho recrimina, és en arribar a Beaulieu quan troba que la situació no és tan greu com li havien dit. Entén, finalment, les raons de sa mare i es reconcilia amb ella, sense recriminacions. Ara només resta escriure la història del seu estiu al *rodeo*, una història on trobarem el gran espectacle de les actuacions, però on tampoc no faltaran les cares i les veus que són darrere: els protagonistes dels seus dos mesos de vacances per les terres d'Utah. La nova novel·la de Mariano Casas ens endinsa, tot allunyant-se dels tòpics i de les visions simplistes, en un món que sorprèn i que és pràcticament desconegut per a la majoria dels lectors.

Sònia Martínez Icardo

